

PARLAMENT EUROPEJSKI

2009 - 2014

Dokument z posiedzenia

A7-0070/2011

21.3.2011

SPRAWOZDANIE

w sprawie przyszłej europejskiej polityki inwestycji międzynarodowych
(2010/2203 (INI))

Komisja Handlu Międzynarodowego

Sprawozdawca: Kader Arif

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	11
OPINIA KOMISJI ROZWOJU	16
OPINIA KOMISJI GOSPODARCZEJ I MONETARNEJ.....	21
WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI.....	25

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie przyszłej europejskiej polityki inwestycji międzynarodowych (2010/2203 (INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając komunikat Komisji skierowany do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 7 lipca 2010 r. pt. „W kierunku kompleksowej europejskiej polityki dotyczącej inwestycji międzynarodowych” (COM(2010) 343), a także wniosek Komisji z dnia 7 lipca 2010 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego przepisy przejściowe w zakresie dwustronnych umów inwestycyjnych między państwami członkowskimi a państwami trzecimi (COM(2010) 344),
 - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 3 marca 2010 r. pt. „Europa 2020 – strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” (COM(2010) 2020) oraz komunikat Komisji z dnia 9 listopada 2010 r. skierowany do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Handel, wzrost i polityka światowa – polityka handlowa jako kluczowy element strategii „Europa 2020”” (COM(2010) 612),
 - uwzględniając konkluzje Rady z dnia 25 października 2010 r. w sprawie kompleksowej europejskiej polityki dotyczącej inwestycji międzynarodowych¹,
 - uwzględniając uaktualnione wytyczne OECD dla przedsiębiorstw międzynarodowych,
 - uwzględniając orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, a zwłaszcza wyrok z dnia 3 marca 2009 r. w sprawie Komisja przeciwko Republice Austrii (sprawa C-205/06), wyrok z dnia 3 marca 2009 r. w sprawie Komisja przeciwko Królestwu Szwecji (sprawa C-249/06) oraz wyrok z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawie Komisja przeciwko Republice Finlandii (sprawa C-118/07),
 - uwzględniając art. 48 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Handlu Międzynarodowego oraz opinie Komisji Rozwoju, a także Komisji Gospodarczej i Monetarnej (A7-0070/2011),
- A. mając na uwadze, że Traktat z Lizbony powierzył bezpośrednie inwestycje zagraniczne (BIZ) wyłącznej kompetencji UE, o czym mowa w art. 3 ust. 1 lit. e), art. 206 i 207 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- B. mając na uwadze, że od 1959 r. państwa członkowskie zawarły na szczeblu bilateralnym ponad 1200 dwustronnych umów inwestycyjnych, a blisko 3 tys. umów ogółem,

¹ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/117328.pdf

- C. mając na uwadze, iż powszechnie uznaje się, że napływające inwestycje mogą podnieść konkurencyjność krajów, lecz w przypadku inwestycji wpływających nisko wykwalifikowanym pracownikom może być konieczna pomoc w dostosowaniu się; mając na uwadze, że to rządy są odpowiedzialne za sprzyjanie korzystnym wpływom przy jednoczesnym zapobieganiu jakimkolwiek negatywnym skutkom,
- D. mając na uwadze, że art. 206 i 207 TFUE nie definiują BIZ, zaś Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej¹ sprecyzował swe rozumienie BIZ na podstawie trzech kryteriów: musi to być długotrwała inwestycja pochłaniająca co najmniej 10 proc. kapitału własnego/udziałów przedsiębiorstwa powiązanego umożliwiającą inwestorowi sprawowanie kontroli nad zarządzaniem operacjami tegoż powiązanego przedsiębiorstwa; mając na uwadze, że definicja ta jest zgodna z definicją MFW i OECD, a stoi w sprzeczności zwłaszcza z inwestycjami portfelowymi i prawami własności intelektualnej; mając na uwadze, że trudno jest wyraźnie odróżnić BIZ od inwestycji portfelowych, a sztywną definicję prawną ciężko będzie zastosować w przypadku rzeczywistych praktyk inwestycyjnych,
- E. mając na uwadze, że niektóre państwa członkowskie stosują szeroką definicję terminu „inwestor zagraniczny”, gdzie zwykły adres pocztowy jest uważany za wystarczający do określenia przynależności państwowej przedsiębiorstwa oraz mając na uwadze, że umożliwiło to niektórym przedsiębiorstwom pozwanie własnego kraju na podstawie dwustronnej umowy inwestycyjnej podpisanej przez kraj trzeci i mając na uwadze, że wszystkie europejskie przedsiębiorstwa powinny móc polegać na przyszłych umowach inwestycyjnych UE lub umowach o wolnym handlu zawierających postanowienia dotyczące inwestycji,
- F. mając na uwadze, że pojawienie się nowych krajów o dużych zdolnościach inwestycyjnych jako potęg lokalnych lub światowych zmieniło klasyczne wyobrażenie, zgodnie z którym jedynymi inwestorami były kraje rozwinięte,
- G. mając na uwadze, że po pierwszych przypadkach rozstrzygania sporów w latach 90. XX wieku i mimo ogólnie pozytywnych doświadczeń pewne problemy nabrały ostrości, z powodu stosowania mało precyzyjnego języka zostawiającego szerokie pole do interpretacji, zwłaszcza jeśli chodzi o ryzyko konfliktu między interesami prywatnymi a misją regulacyjną władzy publicznej, na przykład w sytuacji gdy przyjęcie uzasadnionego ustawodawstwa prowadziło do oskarżania państwa przez międzynarodowy sąd arbitrażowy o złamanie zasady „sprawiedliwego i równego traktowania”,
- H. mając na uwadze, że USA i Kanada, które jako jedne z pierwszych państw stanęły w obliczu takich orzeczeń, przystosowały swój model dwustronnych umów inwestycyjnych w celu ograniczenia możliwości interpretacyjnych arbitrażu oraz zapewnienia skuteczniejszej ochrony obszaru interwencji publicznej,
- I. mając na uwadze, że Komisja stworzyła listę państw, które będą uprzywilejowanymi partnerami w ramach negocjacji pierwszych umów inwestycyjnych (Kanada, Chiny, Indie, MERCOSUR, Rosja i Singapur),

¹ Wyrok z dnia 12 grudnia 2006 r. Test Claimants in the FII Group Litigation przeciwko Commissioners of Inland Revenue (sprawa C-446/04).

- J. mając na uwadze, że nowo utworzona Europejska Służba Działań Zewnętrznych (ESDZ) ma zwiększyć obecność i wzmocnić rolę UE na świecie, w tym w zakresie propagowania i ochrony unijnych celów handlowych, również w dziedzinie inwestycji,
1. uznaje, że w następstwie wejścia w życie Traktatu z Lizbony BIZ wchodzi teraz w zakres wyłącznej kompetencji UE; zauważa, że te nowe wyłączone kompetencje UE stanowią podwójne wyzwanie, z jednej strony dla zarządzania obowiązującymi dwustronnymi umowami inwestycyjnymi, a z drugiej strony dla zdefiniowania europejskiej polityki inwestycyjnej, która spełni oczekiwania inwestorów i państw, w których inwestycje są dokonywane, ale także zaspokoi szersze interesy ekonomiczne i zrealizuje cele polityki zagranicznej;
 2. z zadowoleniem przyjmuje te nowe uprawnienia UE i wzywa Komisję oraz państwa członkowskie do wykorzystania tej okazji, by opracować wraz z Parlamentem zintegrowaną i spójną politykę inwestycyjną, która wspiera wysokiej jakości inwestycje i pozytywnie wpływa na globalny postęp gospodarczy i trwały rozwój; jest zdania, że Parlament musi być odpowiednio zaangażowany w kształtowanie przyszłej polityki inwestycyjnej oraz że wymaga to odpowiednich konsultacji w sprawie upoważnień do nadchodzącej rundy negocjacji, a także regularnych i konkretnych sprawozdań o stanie toczących się negocjacji;
 3. zauważa, że UE jest ważnym blokiem ekonomicznym posiadającym silną pozycję negocjacyjną; ufa, że wspólna polityka w zakresie inwestycji spełni oczekiwania zarówno inwestorów, jak i zainteresowanych państw, a także pomoże przyczynić się do wzrostu konkurencyjności UE i jej przedsiębiorstw oraz do zwiększania zatrudnienia;
 4. odnotowuje konieczność opracowania skoordynowanych ram europejskich, które byłyby zorientowane na gwarantowanie pewności i wspierałyby promowanie zasad i celów UE;
 5. przypomina, że w bieżącej fazie globalizacji nastąpił radykalny wzrost BIZ i w 2007 r. – zanim inwestycje zostały zahamowane przez światowy kryzys gospodarczy i finansowy – osiągnęły rekordową wartość prawie 1,5 mld euro, a UE była największym źródłem BIZ w całej gospodarce światowej; podkreśla jednak, że w 2008 i 2009 r. poziom inwestycji obniżył się z uwagi na światowy kryzys finansowy i gospodarczy; podkreśla także, że około 80 proc. ogólnej wartości globalnych BIZ dotyczy międzynarodowych fuzji i przejęć;
 6. z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji pt. „W kierunku kompleksowej europejskiej polityki dotyczącej inwestycji międzynarodowych”, ale podkreśla, że skupia się on głównie na ochronie inwestorów, zaś powinien w większym stopniu zająć się prawem ochrony publicznej zdolności do stanowienia prawa i realizacją zobowiązania UE do zapewniania spójności polityki na rzecz rozwoju;
 7. jest zdania, że inwestycje mogą mieć pozytywny wpływ na wzrost gospodarczy i zatrudnienie nie tylko w UE, ale także w krajach rozwijających się, o ile inwestorzy będą czynnie wspierać dążenia państw goszczących do osiągnięcia celów rozwoju, m.in. wspierając lokalną gospodarkę dzięki transferowi technologii i korzystając z lokalnej siły roboczej oraz lokalnej produkcji;

8. wzywa Komisję do uwzględnienia doświadczeń zdobytych na szczeblu wielostronnym, kilkustronnym i dwustronnym, zwłaszcza jeśli chodzi o nieudane negocjacje OECD w sprawie Wielostronnego Porozumienia Inwestycyjnego;
9. apeluje do Komisji o opracowanie unijnej strategii inwestycyjnej w sposób ostrożny i skoordynowany przy wykorzystaniu najlepszych praktyk z zakresu dwustronnych umów inwestycyjnych; odnotowuje rozbieżności w treści umów zawieranych przez państwa członkowskie i wzywa Komisję do zlikwidowania tych rozbieżności i stworzenia uniwersalnego unijnego szablonu umów inwestycyjnych, który będzie poddawany korektom zależnie od poziomu rozwoju kraju partnerskiego;
10. wzywa Komisję do jak najszybszego wydania nieobowiązkowych wytycznych, np. w postaci szablonu dwustronnych umów inwestycyjnych, który państwa członkowskie mogłyby wykorzystywać w celu zwiększenia pewności i spójności;

Definicje i zakres zastosowania

11. zwraca się do Komisji o przygotowanie jasnej definicji podlegających ochronie inwestycji obejmującej zarówno BIZ, jak i inwestycje portfelowe; uważa jednak, że spekulacyjne formy inwestycji określone przez Komisję nie podlegają ochronie; nalega, aby postanowienia – w razie gdy zakresem umowy inwestycyjnej, a także umów w przypadku których już zaproponowano projekty upoważnień do negocjacji objęte są także prawa własności intelektualnej – nie wpływały negatywnie na produkcję leków generycznych i respektowały dotyczące zdrowia publicznego wyjątki zawarte w porozumieniu TRIPS;
12. zauważa z zaniepokojeniem, że negocjowanie wielu rodzajów inwestycji doprowadzi do pomieszania wyłącznych i dzielonych kompetencji;
13. wzywa do wprowadzenia pojęcia „inwestora unijnego”, które zgodnie z duchem art. 207 TFUE odzwierciedlałoby znaczenie wspierania inwestorów ze wszystkich państw członkowskich na jednakowych warunkach i zapewniałoby im warunki funkcjonowania i ochrony ich inwestycji na jednakowych zasadach;
14. przypomina, że standardowa dwustronna umowa inwestycyjna zawierana przez państwa członkowskie UE stosuje szeroką definicję „inwestora zagranicznego”; zwraca się do Komisji o dokonanie oceny czy prowadzi to do nadużyć; zwraca się do Komisji o stworzenie precyzyjniejszej definicji statusu inwestora zagranicznego na podstawie tej oceny i najnowszej wzorcowej definicji BIZ dokonanej przez OECD;

Ochrona inwestorów

15. podkreśla, że ochrona inwestora w przypadku wszystkich inwestorów UE musi pozostać najważniejszym priorytetem umów inwestycyjnych;
16. odnotowuje, że negocjowanie dwustronnych umów inwestycyjnych to czasochłonny proces; wzywa Komisję do inwestowania zasobów ludzkich i materialnych w negocjowanie i zawieranie unijnych umów inwestycyjnych;

17. uważa, że wniosek Rady zawarty w jej konkluzjach na temat komunikatu – aby nowe europejskie ramy prawne nie wpływały negatywnie na ochronę inwestorów i gwarancje, z których korzystają oni w ramach obowiązujących umów – może powodować ryzyko, że każda nowa umowa spotka się ze sprzeciwem oraz że niezbędna równowaga między ochroną inwestorów i ochroną prawa do regulacji – w czasach większej liczby inwestycji napływających – zostanie zagrożona; uważa ponadto, że tak sformułowane kryterium oceny może być sprzeczne z zapisami i intencjami art. 207 TFUE;
18. uważa, że konieczność wskazania godnych naśladowania praktyk – na co zwraca także uwagę Rada w swych konkluzjach – jest opcją nie tylko rozsądniejszą, lecz również skuteczniejszą, ponieważ umożliwia ona opracowanie spójnej europejskiej polityki inwestycyjnej;
19. uważa, że przyszłe umowy inwestycyjne zawierane przez UE powinny opierać się na najlepszych praktykach pochodzących z doświadczeń państw członkowskich i uwzględniać następujące standardy:
- niedyskryminacja (traktowanie narodowe i klauzula najwyższego uprzywilejowania), przy precyzyjniejszej definicji określającej, że inwestorzy zagraniczni i krajowi muszą działać w „jednakowych warunkach” i umożliwiającej pewną elastyczność w odniesieniu do klauzul najwyższego uprzywilejowania, aby nie utrudniać regionalnych procesów integracji w krajach rozwijających się,
 - zasada sprawiedliwego i równego traktowania, określona na podstawie poziomu traktowania ustanowionego przez międzynarodowe prawo zwyczajowe,
 - ochrona przed pośrednim i bezpośrednim wywłaszczeniem, oparta na definicji określającej jasną i sprawiedliwą równowagę między interesem publicznym i prywatnym i umożliwiającej odpowiednie zadośćuczynienie adekwatne do szkód poniesionych w przypadku bezprawnego wywłaszczenia;
20. zwraca się do Komisji o ocenę potencjalnego wpływu wprowadzenia klauzuli ochronnej do przyszłych europejskich umów inwestycyjnych i o przedstawienie sprawozdania zarówno Parlamentowi Europejskiemu, jak i Radzie;
21. wzywa Komisję do zagwarantowania wzajemności podczas negocjacji prawa dostępu do rynku z głównymi partnerami handlowymi reprezentującymi kraje rozwinięte i największych gospodarkami wschodzącymi, mając na uwadze konieczność wyłączenia sektorów wrażliwych i zachowania asymetrii w stosunkach handlowych UE z krajami rozwijającymi się;
22. zauważa, że zwiększenie spodziewanej pewności pomoże MŚP w inwestowaniu za granicą i zauważa w związku z tym, że należy wysłuchiwać głosu MŚP podczas negocjacji;

Ochrona prawa do regulacji

23. podkreśla, że przyszłe umowy inwestycyjne zawarte przez UE muszą chronić możliwość interwencji państwa;

24. wyraża głęboką obawę w związku ze stopniem swobody sędziów w arbitrażu międzynarodowym w dokonywaniu szerokiej interpretacji klauzuli o ochronie inwestorów, co prowadzi do wyeliminowania możliwości legalnych interwencji publicznych; wzywa Komisję do zaproponowania jasnych definicji norm ochrony inwestorów w celu uniknięcia takich problemów w nowo zawieranych umowach inwestycyjnych;
25. wzywa Komisję do włączenia do wszystkich zawieranych w przyszłości umów specjalnych klauzul stwierdzających prawo stron umowy do regulacji między innymi w dziedzinie ochrony bezpieczeństwa narodowego, środowiska, zdrowia publicznego, praw pracowników i konsumentów, polityki przemysłowej i różnorodności kulturowej;
26. podkreśla, że Komisja powinna dla każdego przypadku osobno podejmować decyzje dotyczące sektorów nieobjętych przyszłymi umowami, na przykład sektorów wrażliwych, takich jak kultura, edukacja, zdrowie publiczne i te sektory, które mają strategiczne znaczenie dla obrony narodowej i zwraca się do Komisji o każdorazowe informowanie Parlamentu Europejskiego o otrzymywanych mandatach; zauważa, że UE powinna jednocześnie zwracać uwagę na problemy swoich rozwijających się partnerów i nie domagać się większej liberalizacji w sytuacji, gdy uważają oni za konieczną dla swojego rozwoju ochronę niektórych sektorów, zwłaszcza w dziedzinie usług publicznych;

Uwzględnienie norm społecznych i ekologicznych

27. podkreśla, że przyszła polityka UE musi wspierać także inwestycje trwałe, przyjazne dla środowiska (kwestia szczególnie ważna, gdy chodzi o przemysł wydobywczy) i wspomagające wysokiej jakości warunki pracy w przedsiębiorstwach, których inwestycje te będą dotyczyły; zwraca się do Komisji o umieszczenie we wszystkich przyszłych umowach odniesienia do uaktualnionych wytycznych OECD dla przedsiębiorstw międzynarodowych;
28. ponownie apeluje – w związku z dotyczącymi inwestycji postanowieniami szerzej pojętych umów o wolnym handlu – o włączenie klauzuli o społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw i skutecznej klauzuli socjalnej oraz klauzuli dotyczącej ochrony środowiska do wszystkich podpisywanych przez UE umów o wolnym handlu;
29. wnioskuje, aby Komisja dokonała oceny sposobu, w jaki klauzule te były włączane także do dwustronnych umów inwestycyjnych zawieranych przez państwa członkowskie, oraz także jak można je włączyć do autonomicznych umów inwestycyjnych;
30. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że niektóre dwustronne umowy inwestycyjne zawierają klauzulę zakazującą osłabiania przepisów socjalnych lub w dziedzinie ochrony środowiska celem przyciągnięcia inwestorów i wzywa Komisję do rozważenia umieszczenia takiej klauzuli w jej przyszłych umowach;

Mechanizm rozstrzygania sporów i odpowiedzialność UE

31. uważa, że należy radykalnie zmienić obecny system rozstrzygania sporów celem uwzględnienia elementów takich jak: poprawa przejrzystości, możliwość wnoszenia przez strony apelacji, obowiązek wyczerpania lokalnych sądowych dróg odwoławczych (o ile można liczyć w danym przypadku na rzetelny proces), możliwość odwołania się do spostrzeżeń *amicus curiae*, czy wreszcie obowiązek wyboru jednego miejsca arbitrażu w przypadku sporu między inwestorem a państwem;
32. jest zdania, że należy zastosować mechanizm rozstrzygania sporów nie tylko pomiędzy państwami, ale także pomiędzy inwestorami a państwem, aby zapewnić pełną ochronę inwestycji;
33. jest świadomy, że UE nie może korzystać z mechanizmów rozstrzygania sporów Międzynarodowego Centrum Rozstrzygania Sporów Inwestycyjnych (ICSID) i Komisji Narodów Zjednoczonych do spraw Międzynarodowego Prawa Handlowego (UNCITRAL), ponieważ UE jako taka nie jest członkiem żadnej z tych organizacji; wzywa UE do włączenia postanowień dotyczących rozstrzygania sporów do każdej z nowych umów inwestycyjnych UE zgodnie z reformami zasugerowanymi w niniejszej rezolucji; wnioskuje, aby Komisja i państwa członkowskie, jako ważne podmioty międzynarodowe, przyjęły na siebie obowiązek przeprowadzenia niezbędnej reformy zasad ICSID i UNCITRAL;
34. wzywa Komisję do opracowania rozwiązań, które wsparłyby MŚP w pokrywaniu wysokich kosztów rozstrzygania sporów.
35. wzywa Komisję do jak najszybszego przedstawienia rozporządzenia określającego podział odpowiedzialności między szczeblem krajowym i unijnym, zwłaszcza pod względem finansowym, w razie gdyby UE przegrała sprawę w międzynarodowym sądzie arbitrażowym;

Wybór partnerów i uprawnienia Parlamentu

36. popiera zasadę, zgodnie z którą priorytetowymi partnerami przyszłych umów inwestycyjnych UE będą kraje o dużym potencjale rynkowym, ale w których inwestycje zagraniczne powinny być lepiej chronione;
37. odnotowuje, że zasadniczo ryzyko inwestycyjne jest większe w krajach rozwijających się i najsłabiej rozwiniętych oraz że zdecydowana i skuteczna ochrona inwestorów w postaci umów inwestycyjnych stanowi najważniejszy element zapewniania ochrony europejskim inwestorom i może usprawnić rządzenie, co gwarantuje stabilność sytuacji konieczną dla wzrostu BIZ w tych krajach; zauważa, że aby umowy inwestycyjne przyniosły dalsze korzyści tym krajom, powinny się one opierać na zobowiązaniach inwestorów pod kątem przestrzegania praw człowieka i standardów antykorupcyjnych, jako części szerszego partnerstwa między UE i krajami rozwijającymi się w celu zmniejszenia ubóstwa; wzywa Komisję do dokonywania oceny potencjalnych przyszłych partnerów na podstawie

doświadczeń państw członkowskich związanych z dwustronnymi umowami inwestycyjnymi;

38. wyraża zaniepokojenie faktem, że BIZ w krajach najmniej rozwiniętych są bardzo ograniczone i zwykle skoncentrowane na zasobach naturalnych;
39. uważa, że w krajach rozwijających się należy w większym stopniu wspierać lokalne firmy, w szczególności za pomocą środków zachęcających do zwiększenia wydajności i zacieśnienia współpracy, a także do podnoszenia kwalifikacji siły roboczej – obszarach o dużym potencjale w odniesieniu do pobudzenia rozwoju gospodarczego, konkurencyjności i wzrostu w krajach rozwijających się; zachęca również do przekazania krajom rozwijającym się nowych ekologicznych technologii UE jako najlepszego sposobu wspierania ekologicznego zrównoważonego wzrostu gospodarczego;
40. wzywa Komisję i państwa członkowskie do pełnego uwzględnienia stanowiska Parlamentu przed rozpoczęciem negocjacji w sprawie inwestycji, a także podczas negocjacji; przypomina brzmienie porozumienia ramowego w sprawie stosunków Parlamentu Europejskiego z Komisją i wzywa tę ostatnią do zasięgnięcia opinii Parlamentu w sprawie projektów mandatów negocjacyjnych odpowiednio wcześniej, aby umożliwić mu wyrażenie stanowiska, które musi z kolei zostać uwzględnione przez Komisję i Radę;
41. podkreśla potrzebę uwzględnienia roli delegacji Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych w strategii dotyczącej przyszłej polityki inwestycyjnej, uznając ich potencjał i lokalną ekspercką wiedzę za strategiczne elementy osiągnięcia założeń tej nowej polityki;

o

o o

42. zobowiązuje przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji, państwom członkowskim, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu, jak również Komitetowi Regionów.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 206 i 207 TFUE bezpośrednie inwestycje zagraniczne (BIZ) wchodzą w zakres wyłącznej kompetencji UE. Zmiana ta, niosąca za sobą poważne konsekwencje, ustanawia podwójne wyzwanie. Z jednej strony jest to wyzwanie dla zarządzania ponad 1200 dwustronnymi umowami inwestycyjnymi już zawartymi przez państwa członkowskie, z drugiej – dla określenia przyszłej europejskiej polityki inwestycyjnej spełniającej oczekiwania zarówno inwestorów, jak i państw, w których inwestycje są dokonywane, przy jednoczesnym poszanowaniu celów unijnej polityki zagranicznej.

Określenie tej przyszłej polityki, stanowiącej część wspólnej polityki handlowej, wymaga przede wszystkim analizy strategii inwestycyjnych stosowanych do chwili obecnej.

W wymiarze stosunków dwustronnych od 1959 r. podpisanych zostało blisko 3 tys. dwustronnych umów inwestycyjnych. W tego rodzaju umowach, zawieranych najczęściej między krajami rozwiniętymi a krajami rozwijającymi się w celu zapewnienia ochrony prawnej i finansowej inwestorom z pierwszej grupy państw, pierwszeństwo przyznawane jest trzem kwestiom: niedyskryminacji, ochronie inwestorów i ich inwestycji, oraz istnieniu mechanizmu prawnego, który umożliwia zapewnienie przestrzegania wymienionych zasad dzięki międzynarodowemu arbitrażowi. Niemniej jednak pojawienie się pierwszych skarg w latach 90-ych ujawniło wiele aspektów problematycznych dotyczących zwłaszcza ryzyka konfliktu między interesami prywatnymi a misją regulacyjną władzy publicznej.

W wymiarze stosunków wielostronnych negocjacje w sprawie inwestycji w ramach OECD nie zakończyły się sukcesem, ponieważ podczas dyskusji dotyczącej międzynarodowej umowy inwestycyjnej napotkano w 1998 r. problem związany z ochroną obszaru interwencji publicznej wobec groźby niemożności przyszłej interwencji niezależnej od interesów prywatnych. Negocjacje, wznowione następnie w 2004 r. w ramach WTO, zostały ponownie przerwane wskutek sprzeciwu krajów rozwijających się, z tego samego powodu. Przywołany kontekst historyczny powinien stanowić centralny element refleksji na każdym etapie definiowania przyszłej europejskiej polityki inwestycyjnej.

(1) Definicje i zakres zastosowania

W art. 206 i 207 TFUE mowa jest jedynie o BIZ jako należących do obszaru wyłącznej kompetencji UE. W orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej są one definiowane na podstawie trzech kryteriów: musi to być długotrwała inwestycja pochłaniająca co najmniej 10 proc. kapitału własnego/udziałów przedsiębiorstwa powiązanego umożliwiającą inwestorowi sprawowanie kontroli nad zarządzaniem operacjami tegoż powiązanego przedsiębiorstwa. Definicja ta jest zresztą zgodna z definicjami opracowanymi przez MFW i OECD, ale odmienna od inwestycji portfelowych, dłużnych papierów wartościowych przedsiębiorstw oraz praw własności intelektualnej.

Zdaniem sprawozdawcy nie wszystkie rodzaje inwestycji wymagają takiego samego wysokiego poziomu ochrony, a na przykład krótkoterminowe inwestycje o spekulacyjnym charakterze nie zasługują na ten sam poziom ochrony jak inwestycje długoterminowe. Sprawozdawca zaleca w związku z tym, aby zakres stosowania przyszłych europejskich umów był ograniczony tylko do BIZ.

Jeżeli państwa członkowskie postanowią udzielić Komisji mandatu do negocjowania szerokiego wachlarza inwestycji stworzy to ryzyko znacznych ustępstw ze strony Europy w dziedzinie inwestycji, gdyż już teraz ogromna otwartość unijnej gospodarki ogranicza liczbę środków nacisku do wykorzystania w międzynarodowych negocjacjach handlowych. Komisja i państwa członkowskie powinny także pamiętać, że umowy mieszane będą musiały zostać ratyfikowane przez wszystkie parlamenty krajowe i wywołają szeroko zakrojoną debatę publiczną.

Kilka państw członkowskich zdecydowało o przyjęciu obszernych definicji, zgodnie z którymi zwykły adres pocztowy wystarcza do określenia przynależności państwowej przedsiębiorstwa. Umożliwiło to niektórym przedsiębiorstwom obejście krajowych mechanizmów prawnych działających w ich własnych państwach. Przedsiębiorstwom tym udało się, przy wykorzystaniu oddziałów lub inwestorów za granicą, złożyć skargę na własny kraj na podstawie dwustronnej umowy inwestycyjnej zawartej z krajem trzecim. Inwestorzy także korzystali z tej techniki, wybierając najbardziej korzystne dwustronne umowy inwestycyjne w celu złożenia skargi. Jasnym jest, że należy unikać tego rodzaju praktyk.

(2) Ochrona inwestorów

Ochrona inwestorów pozostaje kwestią o najważniejszym znaczeniu w ramach umów inwestycyjnych. W swoich konkluzjach w sprawie komunikatu Rada podkreśliła, że nowe ramy europejskie nie powinny wpłynąć ujemnie na ochronę inwestorów i gwarancje, z których korzystają oni obecnie. Tak restrykcyjne kryterium może stać się poważną przeszkodą, uniemożliwiając Komisji podpisanie umowy zadowalającej dane państwo członkowskie. Konieczność określenia najlepszych praktyk – na co zwraca także uwagę Rada w swych konkluzjach – jest opcją nie tylko rozsądniejszą, lecz również skuteczniejszą, ponieważ umożliwia ona rozwinięcie spójnej europejskiej polityki inwestycyjnej;

Komisja wprowadza rozróżnienie między gwarancjami ochrony względny (niedyskryminacja) a absolutnymi (sprawiedliwe i równe traktowanie, odszkodowanie w przypadku wyłączenia). Odnośnie do zasad niedyskryminacji należy zauważyć, że przesunięcie kompetencji na szczebel europejski powinno pozwolić na poprawę spójności i europejskiej pozycji negocjacyjnej w wielostronnych dyskusjach na temat globalnego ładu inwestycyjnego.

Podczas negocjacji prawa dostępu do rynku z głównymi partnerami handlowymi reprezentującymi kraje rozwinięte konieczne będzie zagwarantowanie wzajemności, mając na uwadze konieczność wyłączenia sektorów wrażliwych i zachowania asymetrii w stosunkach handlowych UE z krajami rozwijającymi się.

(3) Ochrona obszaru interwencji publicznej

Kwestia ochrony obszaru interwencji publicznej będzie miała zasadnicze znaczenie w określeniu przyszłej polityki inwestycyjnej UE. Pojawienie się nowych potęg lokalnych lub światowych o dużych zdolnościach inwestycyjnych zmienia klasyczne wyobrażenie, zgodnie z którym jedynymi inwestorami były kraje rozwinięte, a UE powinna pamiętać, że musi chronić się przed potencjalnie agresywnymi inwestycjami zagranicznymi.

W rosnącej liczbie przypadków przyjęcie nowych przepisów doprowadziło do skazania państwa oskarżonego o pośrednie wyłączenie. Można w tym miejscu przywołać kilka

przykładów, zwłaszcza przykład Argentyny, oskarżonej przez trzy przedsiębiorstwa o zamrożenie opłat za wodę ponoszonych przez konsumentów po kryzysie gospodarczym w 2001 r. W lipcu 2010 r. ICSID orzekło, że rząd argentyński naruszył zasadę „sprawiedliwego i równego traktowania”. Argumenty rządu dotyczące „stanu wyższej konieczności” nie zostały przyjęte przez sąd arbitrażowy.

Stany Zjednoczone i Kanada zaliczające się do państw, które ucierpiały z powodu zbyt niejasnych sformułowań umowy NAFTA, przyjęły swój model dwustronnych umów inwestycyjnych w celu ograniczenia możliwości interpretacyjnych sędziów oraz zapewnienia skuteczniejszej ochrony obszaru interwencji publicznej. UE powinna zatem włączyć do wszystkich przyszłych umów specjalną klauzulę stwierdzającą prawo UE i państw członkowskich do regulacji między innymi w dziedzinach ochrony środowiska, zdrowia publicznego, praw pracowników i konsumentów czy polityki przemysłowej lub różnorodności kulturowej.

Ponadto standardy ochrony powinny być ściśle określone, aby uniknąć niewłaściwej interpretacji ze strony inwestorów międzynarodowych. W szczególności:

- niedyskryminacja (traktowanie narodowe, najwyższe uprzywilejowanie) powinna dawać podstawę do porównania inwestorów zagranicznych i krajowych, podkreślając konieczność działania w „podobnych warunkach”,
- sprawiedliwe i równe traktowanie musi być zdefiniowane na podstawie poziomu traktowania ustanowionego przez międzynarodowe prawo zwyczajowe,
- ochrona przed wywłaszczeniem powinna zapewniać wyraźną i sprawiedliwą równowagę pomiędzy różnymi interesami publicznymi i prywatnymi.

Ponadto tzw. „klauzula ochronna” umożliwiająca włączenie do zakresu stosowania dwustronnych umów inwestycyjnych wszelkich umów prawa prywatnego zawartych między inwestorem a państwem podpisującym dwustronną umowę inwestycyjną, nie powinna się znaleźć w żadnej z zawieranych w przeszłości umów.

Komisja i państwa członkowskie powinny stworzyć listę sektorów nieobjętych przyszłymi umowami: na przykład sektorów, które mają strategiczne znaczenie dla obrony narodowej i sektorów wrażliwych, takich jak kultura i edukacja. Europa powinna jednocześnie zwracać uwagę na problemy swoich rozwijających się partnerów i nie domagać się większej liberalizacji w sytuacji, gdy uważają oni za konieczną dla swojego rozwoju ochronę niektórych sektorów, zwłaszcza w dziedzinie usług publicznych.

(4) Uwzględnienie norm społecznych i ekologicznych

Przyszła polityka UE musi wspierać inwestycje trwałe, przyjazne dla środowiska (kwestia szczególnie ważna, gdy chodzi o przemysł wydobywczy) i wspomagające dobre warunki pracy w przedsiębiorstwach, których inwestycje te będą dotyczyły. Niedawna reforma wytycznych OECD idąca w kierunku wspierania odpowiedzialnego postępowania ze strony przedsiębiorstw międzynarodowych powinna zostać poparta przez UE. Każdej umowie inwestycyjnej powinien także towarzyszyć szereg norm społecznych i ekologicznych, niezależnie od tego czy UE negocjuje rozdział dotyczący inwestycji w ramach bardziej

ogólnych negocjacji w sprawie umowy o wolnym handlu, czy też autonomicznej umowy inwestycyjnej.

W pierwszym przypadku należy przypomnieć o wniosku PE dotyczącym włączenia klauzuli o społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw do wszelkich umów o wolnym handlu podpisywanych przez UE. Klauzula ta powinna zawierać wymóg przejrzystości i monitorowania, a także możliwość zwrócenia się do sądu przez ofiary nieprzebrzegania tych postanowień. Jeżeli chodzi o ochronę środowiska, europejska polityka powinna chronić różnorodność biologiczną, wspierać transfer technologii, poprawę infrastruktury i zwiększanie zdolności.

Jeżeli chodzi o autonomiczne umowy inwestycyjne, to należy do nich włączyć normy społeczne i ekologiczne i nadać im wiążący charakter. Aktualnie niektóre dwustronne umowy inwestycyjne zawierają klauzulę zakazującą osłabiania przepisów socjalnych lub w dziedzinie ochrony środowiska celem przyciągnięcia inwestorów i taka klauzula powinna się znaleźć we wszystkich przyszłych umowach.

(5) Mechanizm rozstrzygania sporów i międzynarodowa odpowiedzialność UE

W ramach obecnego systemu rozstrzygania sporów, stosowanego najczęściej zgodnie z zasadami ICSID lub UNCTAD, należy wprowadzić głębokie zmiany celem uwzględnienia kilku podstawowych elementów, takich jak: konieczność zwiększenia przejrzystości w zakresie rozpatrywanych spraw i treści orzeczeń; możliwość wnoszenia przez strony apelacji od orzeczeń, obowiązek wyczerpania lokalnych sądowych dróg odwoławczych (o ile ma zastosowanie) przed możliwością złożenia skargi do międzynarodowego sądu arbitrażowego, możliwość odwołania się do spostrzeżeń *amicus curiae*, czy wreszcie obowiązek wyboru jednego miejsca arbitrażu celem uniknięcia wybierania sądu ze względu na możliwość korzystniejszego rozstrzygnięcia sprawy (ang. „forum shopping”).

Ponadto komunikat wymienia możliwość wprowadzenia systemu składania skarg przez jedno państwo przeciw drugiemu. Europejska polityka powinna być ambitniejsza i umożliwiać także wnoszenie skarg przez związki zawodowe bądź organizacje społeczeństwa obywatelskiego, które jako jedyne są w stanie sprawdzić przestrzeganie przez strony zobowiązań socjalnych i dotyczących ochrony środowiska.

Kolejna kwestia to międzynarodowa odpowiedzialność UE, zwłaszcza pod względem finansowym: jeżeli UE jako taka zostanie skazana na mocy wyroku, kto poniesie tego konsekwencje finansowe? Komisja i państwa członkowskie muszą zająć się tą kwestią jak najszybciej.

(6) Wybór partnerów i uprawnienia PE

Komisja wymieniła państwa, które powinny być uprzywilejowanymi partnerami: Chiny, Indie, Kanada, MERCOSUR, Rosja i Singapur. Wybór ten odpowiada dwóm kryteriom: duży potencjał rynkowy i konieczność lepszej ochrony inwestycji zagranicznych.

Komisja zapowiedziała także, iż nie zamierza tworzyć uniwersalnego modelu, który byłby stosowany w identyczny sposób wobec wszystkich partnerów handlowych. O ile logika ta jest uzasadniona koniecznością dostosowania się do szczególnej sytuacji każdego z partnerów,

o tyle nie powinna ona umożliwiać swobodnego wyboru tylko niektórych spośród zasadniczych elementów wymienionych w poprzednich rozdziałach.

Sprawozdawca uważa wreszcie za kwestię priorytetową to, aby stanowisko PE w sprawie przyszłej polityki inwestycyjnej zostało wysłuchane i uwzględnione przez Komisję i Radę przed rozpoczęciem negocjacji w sprawie inwestycji z pierwszymi partnerami, czyli Kanadą, Indiami i Singapurem. Oznacza to, że Komisja nie może przedstawić swojego projektu mandatu negocjacyjnego Radzie, dopóki Parlament Europejski nie przyjmie swojej rezolucji. Parlament Europejski będzie jednocześnie wymagał przestrzegania w pełni jego nowych uprawnień, wynikających z Traktatu z Lizbony oraz porozumienia ramowego między Komisją a PE, aby mandaty negocjacyjne były mu przekazywane wystarczająco wcześnie, by mógł wyrazić swoje stanowisko i aby stanowisko to zostało należycie uwzględnione przez Komisję i Radę.

8.2.2011

OPINIA KOMISJI ROZWOJU

dla Komisji Handlu Międzynarodowego

w sprawie przyszłej europejskiej polityki inwestycji międzynarodowych
(2010/2203 (INI))

Sprawozdawca komisji opiniodawczej: Bill Newton Dunn

WSKAZÓWKI

Komisja Rozwoju zwraca się do Komisji Handlu Międzynarodowego, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. jest zdania, że inwestycje mogą mieć pozytywny wpływ na wzrost gospodarczy i zatrudnienie nie tylko w UE, ale także w krajach rozwijających się, o ile inwestorzy będą czynnie wspierać dążenia państw goszczących do osiągnięcia celów rozwoju, m.in. wspierając lokalną gospodarkę dzięki transferowi technologii i korzystając z lokalnej siły roboczej oraz lokalnej produkcji;
2. zauważa, że w przyszłości polityka inwestycyjna UE wobec krajów rozwijających się musi koncentrować się na wspieraniu przepływu inwestycji, dzięki którym powstaje godziwe zatrudnienie i które ograniczają ubóstwo;
3. wyraża zaniepokojenie faktem, że bezpośrednie inwestycje zagraniczne w krajach najmniej rozwiniętych są bardzo ograniczone i zwykle skoncentrowane na zasobach naturalnych;
4. podkreśla, że sprawiedliwe umowy inwestycyjne wiążą się z zezwoleniem krajom rozwijającym się na stosowanie dyskryminacji wobec różnorodnych inwestycji, opartej o ich udział w realizacji celów rozwoju;
5. jest również przekonany, że biorąc pod uwagę stabilne stopy wzrostu i znaczny potencjał wielu krajów rozwijających się, z których wiele utrzymuje od dawna uprzywilejowane stosunki z Europą, proponowane ulepszenia polityki inwestycyjnej w połączeniu z efektywną i skuteczną współpracą mogą być niesłychanie korzystne zarówno dla UE, jak i

dla krajów rozwijających się;

6. zauważa, że ryzyko inwestycyjne jest generalnie większe w krajach rozwijających się i że w związku z tym właściwe zarządzanie, praworządność oraz przejrzystość są podstawowymi zasadami intensywnej i skutecznej ochrony inwestorów; jest zdania, że zwiększenie inwestycji w krajach rozwijających się jest ważne dla rozwoju oraz że umowy inwestycyjne mogą pomóc polepszyć zarządzanie i przyczynić się do powstania stabilnego i bezpiecznego otoczenia niezbędnego, żeby zachęcić do bezpośrednich inwestycji zagranicznych; jest jednakże przekonany, że jest to możliwe w kontekście ram inwestycyjnych opartych nie tylko na prawach inwestorów, ale także na ich zobowiązaniach, jako części szerszego partnerstwa między UE i krajami rozwijającymi się w celu zmniejszenia ubóstwa zgodnie z zobowiązaniami wynikającymi z MCR; jest zdania, że dla realizacji tego celu umowy inwestycyjne UE powinny zawierać przepisy dotyczące zobowiązań kraju goszczącego w zakresie wspierania zrównoważonych inwestycji, transferu technologii, zwalczania korupcji, jak również zobowiązań inwestorów w zakresie przestrzegania praw człowieka, praw pracowniczych i społecznej odpowiedzialności biznesu;
7. zwraca się do Komisji Europejskiej o baczniejsze zwrócenie uwagi na kraje rozwijające się jako na potencjalnych partnerów inwestycyjnych; zauważa również, że głównym dążeniem Komisji jest opracowanie polityki inwestycyjnej UE, która odzwierciedlałaby cel osiągnięcia maksymalnej ochrony inwestorów UE; przypomina w związku z tym, że Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zobowiązuje UE do politycznej spójności na rzecz rozwoju, tj. „przy realizacji polityk, które mogłyby mieć wpływ na kraje rozwijające się, Unia bierze pod uwagę cele współpracy na rzecz rozwoju”¹;
8. przestrzega przed wypracowaniem polityki podwójnych standardów w zakresie praw i obowiązków przedsiębiorstw; zwraca się do Komisji o czynne wspieranie społecznej i środowiskowej odpowiedzialności biznesu (społecznej odpowiedzialności biznesu opartej na standardach międzynarodowych takich jak wytyczne OECD w sprawie przedsiębiorstw wielonarodowych oraz inicjatywa ONZ „Global Compact”) w celu umożliwienia efektywnego monitorowania wpływu – społecznego, środowiskowego oraz w zakresie przestrzegania praw człowieka – działalności przedsiębiorstw ponadnarodowych i ich filii w krajach rozwijających się; zauważa podejście Komisji, zgodnie z którym zobowiązania przedsiębiorstw nie powinny być prawnie wiążące, lecz pozostać dobrowolne i opierać się na kodeksie postępowania; jest zdania, że przedsiębiorstwa muszą być zobowiązane do przestrzegania prawa międzynarodowego i krajowego oraz pociągane do odpowiedzialności w przypadku ich naruszenia oraz muszą publikować aktualizowane sprawozdania na temat ich działalności, w tym na temat braku ostępów;
9. podkreśla konieczność dopilnowania, żeby umowy inwestycyjne były spójne z wszystkimi innymi obszarami polityki dotyczącymi krajów rozwijających się, i w związku z tym zawierały klauzule dotyczące praw człowieka, równości płci, środowiska, godnej pracy, przejrzystości oraz walki z nielegalnym przepływem kapitału; dlatego też jest zdania, że umowy UE powinny ulepszyć model obowiązujących dwustronnych umów inwestycyjnych państw członkowskich przez rozszerzenie zakresu celów (w tym trwałego rozwoju), sprecyzowanie zapisów (w szczególności zapisów dotyczących definicji BIZ i

¹ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, art. 208.

pośredniego wyłączenia), wprowadzenie ograniczeń (w celu umożliwienia kontroli ruchu kapitału) oraz dodanie obowiązków nałożonych na inwestorów oraz rządy krajów goszczących;

10. zauważa, że należy dążyć do osiągnięcia równowagi między celem wspierania konkurencyjności UE dzięki dostępowi do rynku i ochronie inwestycji a pozostawieniem krajom rozwijającym się prawa do regulacji, tak aby mogły realizować własne programy rozwoju;
11. podkreśla konieczność zaostrzenia przepisów dotyczących wspierania inwestycji w umowach inwestycyjnych, w przypadku gdy dotyczą krajów rozwijających się;
12. wzywa UE do realizacji jej zobowiązań w zakresie pomocy na rzecz handlu, a także do zwiększenia pomocy na rzecz tworzenia potencjału i zarządzania, zwłaszcza dla parlamentów, wymiaru sprawiedliwości, infrastruktury, umacniania systemów podatkowych i propagowania dostępu do kapitału i mikrofinansowania, w tym mikrofinansowania działalności non-profit w krajach rozwijających się, zgodnie z niedawną zieloną księgą Komisji w sprawie polityki na rzecz rozwoju, żeby uczynić te kraje bardziej atrakcyjnymi dla lokalizowania tam zagranicznych inwestycji i pomóc tym krajom w zwiększeniu ich zdolności do zarządzania nimi;
13. jest przekonany, że polityka inwestycyjna UE powinna uwzględniać różnice między krajami o średnim dochodzie a krajami o niskim dochodzie oraz że zwłaszcza powinna polegać na zachęcaniu do elastyczności w związku z inwestycjami zagranicznymi w krajach rozwijających się w obszarach i sektorach mających wyraźny i znaczący wpływ na zrównoważony rozwój, w których w przeciwnym razie ich nie będzie ze względu na potencjalne ryzyko; uważa, że należy w większym stopniu wspierać lokalne firmy, w szczególności za pomocą środków zachęcających do zwiększenia wydajności i zacieśnienia współpracy, a także do podnoszenia kwalifikacji siły roboczej – obszarach o dużym potencjale w odniesieniu do pobudzenia rozwoju gospodarczego, konkurencyjności i wzrostu w krajach rozwijających się;
14. zachęca również do przekazania krajom rozwijającym się nowych ekologicznych technologii UE jako najlepszego sposobu wspierania ekologicznego zrównoważonego wzrostu gospodarczego;
15. zwraca uwagę na fakt, że rozwój przemysłowy ma ogromny potencjał transformacyjny w odniesieniu do gospodarek krajowych i w przeciwieństwie do wywozu produktów rolnych czy eksploatacji zasobów naturalnych, które narażają gospodarkę na wstrząsy, może w większym zakresie umożliwić długoterminowy wzrost wydajności; dlatego też zwraca się do krajów rozwijających się o podjęcie działań w tym zakresie przez opracowanie i wdrożenie strategii związanych z industrializacją ze szczególnym naciskiem na specjalizację produkcji oraz zwiększenie potencjału handlowego;
16. uznaje znaczenie stworzenia równych warunków w dziedzinie stosunków inwestycyjnych, ale jest zdania, że zważywszy na ogromny brak równowagi istniejący między kruchymi gospodarkami wielu krajów rozwijających się a gospodarkami państw członkowskich UE, w niektórych przypadkach konieczne może okazać się różnicowanie tej wzajemności;

17. nawołuje UE do poszanowania sprawowania przez kraje rozwijające się kontroli nad ich strategiami gospodarczymi oraz do współpracowania z nimi w celu realizacji umów inwestycyjnych korzystnych dla obu stron, nawet jeśli oznacza to korzystanie z odmiennego modelu dwustronnych umów inwestycyjnych; podkreśla, że umowy te muszą zapewniać krajom rozwijającym się konieczną elastyczność umożliwiającą im skupienie inwestycji w najistotniejszych dla nich sektorach, w których może wystąpić zrównoważony wzrost;
18. podkreśla wartość dodaną spójnej i zintegrowanej polityki inwestycyjnej UE; jest przekonany, że w obszarze umów inwestycyjnych kraje rozwijające się skorzystałyby znacznie, mając za jedynego partnera do rozmów UE jako całość, niż zawierając wiele umów z poszczególnymi jej państwami członkowskimi, pod warunkiem że w polityce inwestycyjnej UE uda się pogodzić cel ochrony inwestorów z celami rozwoju państw goszczących; w związku z tym uważa za najważniejsze ustalenie stosownego terminu, do którego czasowe umowy dwustronne państw członkowskich zostaną zastąpione umowami zawartymi na szczeblu UE; jest zdania, że polityka inwestycyjna UE powinna uwzględniać ostrzejsze przepisy dotyczące przejrzystości, w szczególności w odniesieniu do zasad postępowania arbitrażowego, i że powinna ona zobowiązywać inwestorów do wyczerpania wszelkich krajowych środków zaradczych przed skorzystaniem z arbitrażu międzynarodowego.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	7.2.2011
Wynik głosowania końcowego	+: 24 -: 0 0: 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Thijs Berman, Nirj Deva, Leonidas Donskis, Charles Goerens, Catherine Grèze, Filip Kaczmarek, Miguel Angel Martínez Martínez, Gay Mitchell, Norbert Neuser, Bill Newton Dunn, Maurice Ponga, Birgit Schnieber-Jastram, Michèle Striffler, Eleni Theocharous, Ivo Vajgl, Iva Zanicchi
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Kriton Arsenis, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Santiago Fisas Ayxela, Emma McClarkin, Csaba Öry, Åsa Westlund
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Andres Perello Rodriguez, Teresa Riera Madurell

2.3.2011

OPINIA KOMISJI GOSPODARCZEJ I MONETARNEJ

dla Komisji Handlu Międzynarodowego

w sprawie przyszłej europejskiej polityki dotyczącej inwestycji międzynarodowych
(2010/2203 (INI))

Sprawozdawca komisji opiniodawczej: David Casa

WSKAZÓWKI

Komisja Gospodarcza i Monetarna zwraca się do Komisji Handlu Międzynarodowego, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. podkreśla, że nie istnieje obecnie ostateczna definicja bezpośrednich inwestycji zagranicznych; odnotowuje, że obecne ramy inwestycyjne charakteryzuje słaba przewidywalność w zakresie wykładni traktatów oraz kosztowne postępowania arbitrażowe, w których brakuje zabezpieczeń proceduralnych; zwraca również uwagę na to, że przepływ kapitału między państwami członkowskimi UE a krajami rozwijającymi się jest dwukierunkowy, co należy uwzględnić przy rozpatrywaniu jakichkolwiek europejskich ram inwestycyjnych;
2. uznaje, że w następstwie wejścia w życie TFUE bezpośrednie inwestycje zagraniczne wchodzi teraz w zakres wyłącznej kompetencji UE; uważa, że Parlament musi być we właściwy sposób zaangażowany w kształtowanie przyszłej polityki inwestycyjnej; wymaga to odpowiednich konsultacji w sprawie upoważnień do nadchodzącej rundy negocjacji, jak również regularnych i konkretnych sprawozdań o stanie toczących się negocjacji;
3. zauważa, że UE jest ważnym blokiem ekonomicznym posiadającym silną pozycję negocjacyjną, dlatego też w celu zawierania zrównoważonych umów z partnerami gospodarczymi należy w stosownych przypadkach zachęcać UE do negocjowania raczej z regionalnymi strefami ekonomicznymi i handlowymi niż z poszczególnymi państwami; uważa, że wspólna polityka w zakresie inwestycji może spełnić oczekiwania zarówno inwestorów, jak i zainteresowanych państw, a także może przyczynić się do wzrostu konkurencyjności UE i jej przedsiębiorstw oraz do zwiększania zatrudnienia;

4. odnotowuje konieczność opracowania skoordynowanych ram europejskich, które byłyby zorientowane na gwarantowanie pewności i które w miarę możliwości wspierałyby promowanie zasad i celów Unii Europejskiej; zwraca uwagę na pozytywne planowane przejście od dwustronnych traktatów inwestycyjnych między danym państwem członkowskim a krajem trzecim do dwustronnych traktatów inwestycyjnych między UE a krajem trzecim, jak również zauważa, że na czas tworzenia europejskich ram inwestycyjnych należy wprowadzić system przejściowy, który obowiązywałby do wejścia w życie stałych ram;
5. zauważa, że państwa członkowskie są zdecydowane przyjąć zastąpienie istniejących dwustronnych traktatów inwestycyjnych, jeżeli nowe dwustronne traktaty inwestycyjne oparte będą na równych bądź lepszych warunkach; należy zadbać o to, by nowe dwustronne traktaty inwestycyjne były zgodne z nadrzędnymi zasadami UE, jak poszanowanie praw człowieka; uważa, że takie dwustronne traktaty inwestycyjne powinny opierać się na „najlepszych wzorcach” państw członkowskich;
6. odnotowuje, że negocjowanie dwustronnych traktatów inwestycyjnych to czasochłonny proces;
7. uważa, że rozstrzyganie sporów i arbitraż są czasochłonne i kosztowne oraz że postępowania te odznaczają się poważnym brakiem przejrzystości;
8. wzywa Komisję do zadbania o to, by jakiegokolwiek przejściowe wymogi i obowiązki nie nakładały na państwa członkowskie zbędnych i nieproporcjonalnych obciążeń oraz nie umniejszały niepotrzebnie ich zdolności negocjacyjnych;
9. uznaje podstawowe znaczenie, jakie ma pewność ram prawnych chroniących inwestorów i ich inwestycje poprzez opiekę przed- i poinwestycyjną, skuteczną ochronę inwestycji, systemy ochrony sądowej przed sądami międzynarodowymi i skuteczne mechanizmy rozstrzygania sporów, w tym sporów między państwami a inwestorami z innych państw; uważa, że istotne jest ujęcie w ramy prawne również odpowiedzialności za nakładane grzywny i ich wymagalności; wymaga, aby wziąć to wszystko pod uwagę przy określaniu jakichkolwiek ram, tak aby zadbać o jak największą możliwą pewność w odniesieniu do już obowiązujących dwustronnych traktatów inwestycyjnych, a także tych, które dopiero należy zawrzeć;
10. zauważa, że zwiększenie spodziewanej pewności pomoże MŚP w inwestowaniu za granicą i zauważa w związku z tym, że należy wysłuchiwać głosu MŚP podczas negocjacji;
11. odnotowuje, że w tradycyjnym sposobie redagowania dwustronnych traktatów inwestycyjnych zauważyć można tendencję do używania niejasnych sformułowań umożliwiających różne interpretacje, i wzywa Komisję do jak najszybszego wydania nieobowiązkowych wytycznych, np. w postaci wzoru dwustronnych traktatów inwestycyjnych, który państwa członkowskie mogłyby wykorzystywać w celu zwiększenia pewności i spójności; uważa, że szybkie przejście do europejskiej polityki dotyczącej inwestycji międzynarodowych ograniczy niepewność i niespójność;
12. zauważa, że przyszłe unijne traktaty inwestycyjne muszą w miarę możliwości dążyć do

promowania nadrzędnych celów politycznych UE, w tym celów dotyczących ochrony praw człowieka, a także norm społecznych i norm ochrony środowiska;

13. uważa, że UE powinna w przyszłości stawiać na pierwszym miejscu „trwałe” inwestycje zarówno w zakresie ochrony środowiska, jak i w dziedzinie społecznej, w tym na podstawie niedawno przyjętych przepisów OECD;
14. przychylnie odnosi się do wykorzystywania mechanizmów rozstrzygania sporów między państwami.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	28.2.2011
Wynik głosowania końcowego	+: 28 -: 0 0: 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Burkhard Balz, Sharon Bowles, Udo Bullmann, Nikolaos Chountis, George Sabin Cutaş, Leonardo Domenici, Derk Jan Eppink, Markus Ferber, Vicky Ford, Ildikó Gáll-Pelcz, Jean-Paul Gauzès, Sylvie Goulard, Wolf Klinz, Jürgen Klute, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Philippe Lamberts, Astrid Lulling, Hans-Peter Martin, Ivari Padar, Anni Podimata, Antolín Sánchez Presedo, Edward Scicluna, Theodor Dumitru Stolojan, Kay Swinburne, Corien Wortmann-Kool
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Thijs Berman, David Casa, Sari Essayah, Robert Goebbels, Carl Haglund, Gianluca Susta

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	16.3.2011
Wynik głosowania końcowego	+: 20 -: 0 0: 8
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	William (The Earl of) Dartmouth, Laima Liucija Andrikienė, Kader Arif, David Campbell Bannerman, Daniel Caspary, Christofer Fjellner, Metin Kazak, Bernd Lange, David Martin, Emilio Menéndez del Valle, Vital Moreira, Cristiana Muscardini, Godelieve Quisthoudt-Rowohl, Niccolò Rinaldi, Tokia Saïfi, Helmut Scholz, Peter Šťastný, Robert Sturdy, Gianluca Susta, Keith Taylor, Iuliu Winkler, Pablo Zalba Bidegain, Paweł Zalewski
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Catherine Bearder, George Sabin Cutaş, Béla Glattfelder, Salvatore Iacolino, Syed Kamall, Elisabeth Köstinger, Miloslav Ransdorf, Carl Schlyter, Michael Theurer, Inese Vaidere, Jarosław Leszek Wałęsa